

Az utazási motivációk változásának hatása a szállodaiparra

Hogy kerültek szállodák a víz alá?

Készítette:

Polgár Noémi

Turizmus – Vendéglátás szak

3. évfolyam

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	3
1. A turizmus kezdete.....	4
2. Szükségletek, motivációk.....	4
2.1. Szükségletek.....	4
2.2. Motivációk.....	5
2.3. Az utazási döntés.....	6
3. Turizmus trendek.....	7
3.1. Top 10 turisztikai desztináció.....	8
4. Turista tipológiák.....	9
4.1. Cohen tipológiája.....	9
4.2. Smith tipológiája.....	10
4.3. Plog tipológiája.....	10
5. A szállodák keresettsége.....	11
5.1. Miért preferálják a turisták a szállodákat?.....	12
6. Különleges szállodák megjelenése.....	13
6.1. Új irányzatok a szálláshely-fejlesztésben.....	13
6.2. Különleges szállodák típusai.....	13
6.3. Szállodák kicsit másképp.....	16
6.4. Különleges szállodák térhódítása.....	17
7. Mai különleges szállodák.....	18
7.1. „Régiségek”.....	18
7.2. Állatos szállodák.....	19
7.3. Kísértet hotelek.....	19
7.4. Az erdő mélyén.....	20
8. „Hétszillagos” szállodák.....	21
8.1. Különleges építésű szálloda.....	22
8.2. Különleges elhelyezkedésű szálloda.....	23
8.3. Vélemények összegzése.....	23
9. Vízi szállodák.....	25
10. Szállodák vs. különleges szállodák.....	26

10.1. A két típus összehasonlítása.....	26
10.2. Jelen és jövő szállodái.....	27
10.3. Jövőjük.....	29
11. Kérdőív összegzése.....	29
12. Összegzés.....	31

BEVEZETÉS

A dolgozatom célja, hogy megismertessek néhány nem mindennapi szállodát és a turisták véleményét ezekről a szállodákról. A primer kutatásomból kiderül, hogy miért vesznek igénybe szállodát a turisták és miért vonzóak számukra a különleges szállodák. Ez a téma azért aktuális, mert a jövőben egyre több szállodát fognak létesíteni illetve terveznek, amelyek igen különleges vonzerővel bírnak. Azért ezt a témát választottam, mert engem is ugyanúgy mint sok más embert is érdekelnek az új dolgok, amelyekkel nem találkozunk a mindennapjainkban.

Egy rövid áttekintést olvashatnak a turizmus fejlődéséről. Megjelenik a szükséglet és motiváció azon belül is Maslow-szükséglet piramisa és a fő utazási motivációk. A legfőbb utazási motivációk a család, barát, rokon látogatás és a pihenés. Az előbb felsoroltak szükségesek ahhoz, hogy az utazási döntés megszülessen. A turista tipológiákat is látni fogjuk Cohen, Smith és Plog felosztása szerint. Képet kapunk az utazási trendekről és a legkeresettebb turisztikai desztinációkról is. A kereskedelmi szálláshelyek közül a szállodák a legkeresettebbek, ezt KSH adatok alapján elemzem. Nyomon követhetjük a különleges szállodák kialakulását az apartman szállodáktól az állatos szállodákon át az űrben és a víz alatt létesítendő szállodákig. Kérdőív alapján elemzem az emberek véleményét ezekről a szállodákról. Láthatjuk, hogy milyen kínálattal rendelkeznek ezek a szállodák és miért vonzóak a turisták számára. Részletesen bemutatok két nagyon különleges szállodát, melyek közül az egyik már felépült szálloda a másik viszont építés alatt áll. A víz nagy vonzerővel bír egy-egy turisztikai desztináció közötti döntésben és ezt kihasználva a szállodák egyre nagyobb újításokat visznek véghez, amelyekre szintén láthatunk példákat. Szállodák épültek, épülnek és épülni fognak, mindegyikre láthatunk példákat és képet kapunk a jövő szállodáiról is. Az eddig leírtak alapján következtethetünk a szállodák jövőjére és megismerhetjük a különleges szállodákról alkotott véleményeket.

1. A TURIZMUS KEZDETE

A turizmus legősibb formái az egyiptomi, perzsa, asszír, kínai és görög birodalmakhoz köthető. Kezdetekben főként a kereskedelmi céllal utaztak, de gyakoriak voltak a vallási ünnepekre való utazás illetve a zarándoklatok is.

Először a római uralkodó osztályban kezdtek el üdülési céllal utazni. Főként tengerparti helyekre, gyógyfürdőkbe valamint a városhoz közeli helyekre utaztak.

A középkorban a zarándoklatok tették ki a turizmus nagy részét. Ebben az időszakban terjedt el a csoportos utazás és megjelentek az útikönyvek is.

Az újkorban a földrajzi felfedezések nem voltak nagy hatással a turizmusra, majd később mikor a hajózás is fejlődött az USA lett ez egyik legkedveltebb turisztikai desztináció. Nagy áttörést jelentett a vasúthálózat kiépítése, így könnyen és gyorsan utazhattak az emberek. A 17. században pedig létrejött a mai körutazások alapja.

A mai világméretű turizmus kialakulásában kulcsfontosságú szerepet játszott a gépkocsi és a repülőgép feltalálása. Ezáltal bővült a desztinációk köre, egyre szélesebb kör kapcsolódik be a turizmus iparába, amely dinamikus fejlődik. A 20. század elején jött létre a turizmus 3 alapelve: a szabad idő, a diszkrecionális jövedelem és a motiváció.

2. SZÜKSÉGLETEK, MOTIVÁCIÓK

2.1. Szükségletek

Az egyén magatartását számos motívum befolyásolja, melyek lehetnek pozitívak illetve negatívak is. A motivációnál a belső impulzus a döntő, minél nagyobb az impulzus annál jobban növekszik kialakul a szükséglet. A szükséglet kialakulása az első lépés az utazási döntés meghozatalához. Először a legalsó szinten lévő szükségleteket kell kielégíteni ahhoz, hogy egy újabb szintre lépjünk.¹

Az utazási motivációk összhangba hozhatók Maslow szükséglet-hierarchia elméletével.

¹ Lengyel Márton: A turizmus általános elmélete, 2004

Maslow szükséglet piramisa

Forrás: Lengyel Márton: A turizmus általános rendszere

A három lábú szék elve kimondja, hogy az utazás létrejöttéhez 3 elemre van szükség motivációra, szabad időre és diszkrécionális jövedelemre. Ez a három tényező összefügg és ha valamelyik ezek közül hiányzik, az egység felborul. A mi szempontunkból most az utazási hajlandóság vagyis a motiváció a leglényegesebb.

2.2. Motivációk

A leggyakoribb utazási motivációk a pihenés, kikapcsolódás, menekülés a mindennapi életből, és a gyógyulás lehetősége. A motivációra számos külső tényezők is hatnak, ilyen tényezők a környezeti szűrők, a külső ösztönzők, a feszültség és az alternatívák. A külső illetve belső tényezők egyaránt befolyásolják az utazási döntést.

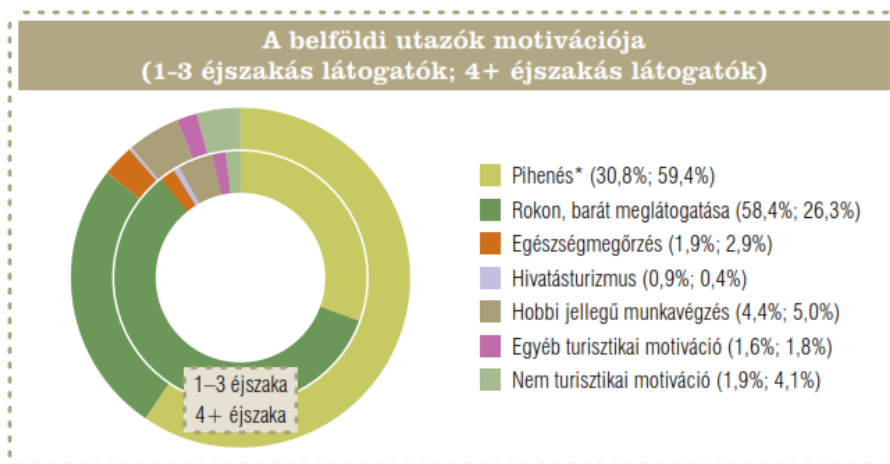
A belföldi utazások fő motivációi az elmúlt évben a rokon, barát vagy ismerős meglátogatása, a vízparti kirándulás illetve a második otthon meglátogatása volt. Továbbá megjelent még az egészség megőrzés, a hegyvidéki kirándulás és a zárandoklatok iránti motiváció. Ezek a motivációk több napos utazást eredményeztek. Jelen voltak még az egynapos utazások is, melyek fő motivációi a gyógykezelések, város látogatások és az üzleti utak voltak.

A belföldi utazási motivációkat a vendégéjszakák száma szerint két csoportban vizsgálhatjuk; az egyik az 1-3 éjszakás látogatók csoportja, a másik pedig a 4 vagy több éjszakás látogatók csoportja. A fő motivációk a család, barát, rokon látogatás, pihenés (szórakozás, városnézés). Mindkét csoportban ez a két motiváció áll az első helyen. Az 1-3 vendégéjszaka eltöltésénél a család, barát, rokon látogatás áll az első helyen 58,4%-kal. A második helyen a pihenés áll 30,8%-kal. Láthatjuk, hogy túlnyomórészt a kikapcsolódás a pihenés a fő motiváló tényező a turizmusban. A motivációk között megtalálhatjuk még a hivatás turizmust, az egészség megőrzést, a hobbi jellegű munkavégzést, és egyéb turisztikai motivációkat. Ezek a

motivációk kisebb mennyiségben jelennek meg a turizmusban, 0,9% - 4,4% -át teszik ki az utazási motivációknak.

4-nél több vendégéjszaka eltöltése esetén az előzőekben említett első két hely felcserélődik. Ez azt jelenti, hogy a pihenés 59,4%-át teszi ki az utazási motivációknak; így ez a fő motiváció a hosszabb utazásoknál. A második helyen a család, barát, rokon látogatás áll, amely 26,3%-ban jelenik meg. A fent említett motivációk itt is hasonlóképpen jelennek meg, 0,4%-5,0%-ban jelennek meg.

A két legfőbb motiváció felcserélődése annak köszönhető, hogy a munka okozta stressz kipihenésére hosszabb időre van szükség, az egy hétvégés „pihenés” inkább csak kikapcsolódás két munkahét között. A család, barát, rokon látogatás idejénél a távolság és a két találkozás között eltöltött idő befolyásolja a tartózkodás idejét. A közel élő családtagok, barátok meglátogatására elég egy hétvége, mert gyakrabban van lehetőség a találkozásra, mint akkor ha a családtag illetve barát az ország másik felében vagy külföldön él. Így már a találkozások száma csökken és az egyes találkozások ideje hosszabbodik.

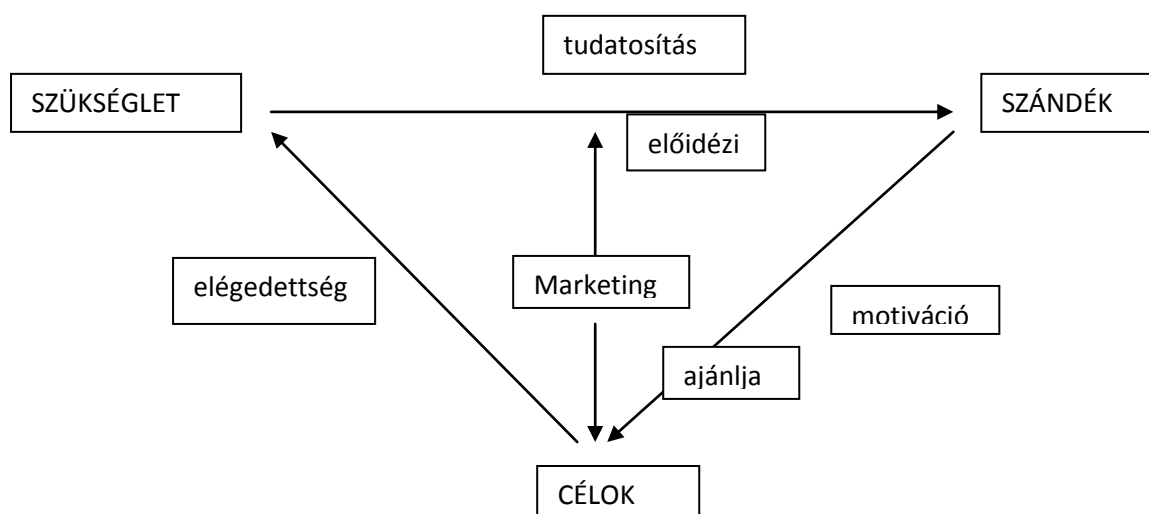

Forrás: KSH, 2011.

2.3. Az utazási döntés

Miután megvan a kellő motivációnk az utazásra, rendelkezünk megfelelő diszkrecionális jövedelemmel és szabadidővel a következő lépés az utazási döntés meghozatala. Az utazási döntés folyamatának első lépése a szükséglet kialakulása. Ha tudatosítottuk a szükségletet az szándékká válik és ezután egy konkrét céllá alakul.

Az utazási döntés folyamata

Forrás: Lengyel Márton: A turizmus általános rendszere

3. TURIZMUS TRENDEK

A világ turizmusát nagy mértékben befolyásolja, átalakítja a növekvő átlagéletkor, a háztartások megváltozott szerkezete, és a migráció az Európai Utazási Bizottság és a Turisztikai Világszervezet tanulmányai szerint. Mindez megváltoztatja a turisták típusait, azt hogy honnan és hová utaznak, milyen közlekedési eszközt vesznek igénybe az utazásaik során, az igénybe vett szállástípusokat valamint az utazás során végzett tevékenységeket. A fejlett országokban a növekvő átlag életkor miatt figyelni kell az idős turisták igényeinek kielégítésére. Ezzel szemben a fejlődő országok turistái fiatalabbak (a fejlett országok turistáihoz képest) így az igényeik eltérőek. A tanulmány szerint nő a városokban élők száma, akik pedig többet utaznak a vidéken élőknel.

A turizmus alakulására a gazdasági, társadalmi és politikai folyamatok, valamint az általános fogyasztói elvárások gyakorolják a legnagyobb hatást. A fejlett országok lakói egyszerre szeretnének karriert építeni, pihenni és a családjukkal együtt lenni. A szoros időbeosztásuknak köszönhetően egyre nagyobb az igény a pihenésre, kikapcsolódásra, ezért egyre nagyobb az igény arra, hogy hosszabb utazáson vegyenek részt, hogy kipihenjék a munka okozta stresszt, fáradalmakat és elmeneküljenek a világ elől. Már említettem az átlag életkor növekedését, amely a fejlett országokban jellemző ez a tény hat az egészségturizmusra is így a turizmus és az egészségipar a jövő legnagyobb iparágai közé tartozhatnak. A szülők munkahelyi elfoglaltsága azt eredményezi, hogy kevesebb időt töltenek majd a gyermekeikkel ezzel

szemben az idősebb korosztály jóval több szabadidővel rendelkezik. Ez azt eredményezi, hogy a gyerekek a nagyszüleikkel utaznak együtt, így nő a „grand-travellers” szegmens aránya. A fejlett országokban nő a szabadidő eltöltésére szánt diszkrecionális jövedelem mennyisége. A digitalizáció és a technológia fejlődésének köszönhetően az interneten keresztül a turisták saját maguk szervezhetik utazásaikat és saját igényeikre szabhatják azt. Az utazási döntést nagyban befolyásolja az internetes oldalak felhasználói által alkotott vélemény egyes desztinációkról. A digitális kommunikáció fejlődésével csökken az üzleti utak száma, mivel egy üzleti megbeszélést telefonon illetve skype-on is lebonyolíthatnak. Bár a személyes találkozó, kommunikáció is fennmarad, de az üzletemberek kevesebbet utaznak egy-egy üzleti megbeszélés miatt. Az éghajlat változásának hatására változik az utazások iránya és emelkedik a nyári szezonon kívüli utazások aránya.

3.1. Top 10 turisztikai desztináció

A beutazó turisták számát tekintve Franciaország áll az első helyen, ezt követi az Amerikai Egyesült Államok és Kína áll a harmadik helyen. 2010-hez képest annyi változás történt a tíz legkeresettebb desztinációi táblában, hogy Kína a hatodik helyre került helyet cserélve az Egyesült Királysággal, amely most a hetedik helyen áll. A bevétel szempontjából az Amerikai Egyesült Államok áll az élen, majd Spanyolország és őket követi Franciaország, aki a beutazó turisták számát tekintve az első helyen állt.

Rank	Series ¹	Million		Change (%)		
		2010	2011*	10/09	11*/10	
1	France	TF	77.1	79.5	0.5	3.0
2	United States	TF	59.8	62.3	8.8	4.2
3	China	TF	55.7	57.6	9.4	3.4
4	Spain	TF	52.7	56.7	1.0	7.6
5	Italy	TF	43.6	46.1	0.9	5.7
6	Turkey	TF	27.0	29.3	5.9	8.7
7	United Kingdom	TF	28.3	29.2	0.4	3.2
8	Germany	TCE	26.9	28.4	10.9	5.5
9	Malaysia	TF	24.6	24.7	3.9	0.6
10	Mexico	TF	23.3	23.4	4.2	0.5

International Tourism Receipts							
Rank		US\$				Local currencies	
		Billion		Change (%)		Change (%)	
		2010	2011*	10/09	11*/10	10/09	11*/10
1	United States	103.5	116.3	9.9	12.3	9.9	12.3
2	Spain	52.5	59.9	-1.2	14.0	3.9	8.6
3	France	46.6	53.8	-6.0	15.6	-1.1	10.1
4	China	45.8	48.5	15.5	5.8	15.5	5.8 (\$)
5	Italy	38.8	43.0	-3.6	10.9	1.4	5.6
6	Germany	34.7	38.8	0.1	12.0	5.3	6.7
7	United Kingdom	32.4	35.9	7.5	10.9	8.4	6.9
8	Australia	29.8	31.4	17.4	5.5	-0.2	-6.2
9	Macao (China)	27.8	..	53.2	..	53.5	..
10	Hong Kong (China)	22.2	27.7	35.3	24.7	35.6	25.0

Forrás: UNWTO, Tourism Highlights 2012

A klasszikus desztinációk mellett új desztinációk lépnek piacra például India, és a desztinációk közötti verseny egyre jobban erősödik. Ian Yeoman jövőkutató szerint a beutazó turisták számát tekintve Kína veszi át a vezető pozíciót, az Amerikai Egyesült Államok megtartja a vezető helyét a turisztikai bevételeket tekintve.

4. TURISTA TIPOLÓGIÁK

A tipológiák létrehozásának alapelve, hogy a turisták más anyagi, társadalmi és kulturális háttérrel rendelkeznek, ezáltal az utazóknak eltérő szükségleteik, preferenciáik és utazási szokásaik vannak. Sokan vállalkoztak arra, hogy a turistákat különböző szempontrendszerek alapján csoportokba sorolják. A tipológiák kialakításakor Cohen és Smith a turisták és a helyi lakosok közötti kapcsolatot vették figyelembe; Plog pedig a turisták pszichológiai jellemzőit.

4.1. Cohen tipológiája

Cohen tipológia elméletének alapja, hogy minden turisztikai attrakció nyújt új még eddig ismeretlen és megszokott már ismert elemeket a turistáknak. Ezen elemek aránya függ a turista preferenciájától és motivációjától. Ezen tényezők alapján két típusba sorolta a turistákat. Az egyik csoport az intézményesített típus, ide tartoznak a szervezett tömeg- és egyéni turisták. A másik csoport a nem intézményesített típus, ide tartoznak a felfedezők és vándorok.²

Turistakategóriák	Újdonság
Vándor Teljesen újat keres; elkerüli a turizmus szektort; beleolvad a helyi kultúrába; személyes kapcsolatba kerül a helyi lakosokkal.	Nem intézményesített turizmus Egyéni utazás, a turizmusiparral minimális kapcsolat.
Felfedez Az utas egyénileg szervezett, le akar lépni a „kitaposott útról”; kilép ugyan a „környezeti buborékból”, de bármikor visszaléphet.	
Egyéni tömegturista Hasonló a fentihez, de rugalmasabb; mivel az utazás szervezett, nem a valós desztinációt látja	Intézményesített turizmus Utazásszervezők, utazásközvetítők, közlekedési vállalatok és szállodák bevonása
Szervezett tömegturista Csomagtúrán vesz részt; nem lép ki saját „környezeti buborékából”; kevés kapcsolata van a helyi kultúrával és lakossággal.	

Forrás: Cohen, 1972; 1974

² Rácz Tamara: A turizmus társadalmi és kulturális hatásai, Ph.D. Disszertáció, 1999

4.2. Smith tipológiája

Cohenhez hasonlóan Smith is hasonló alapelvekből indult ki. Elméletének középpontjában az újdonság és otthonosság áll; a turistatípusok kialakításánál figyelembe vette még a turisták számát és a helyi normákhoz illetve kultúrához való alkalmazkodást. Smith szerint a turisták száma és az előzetes elvárásaik hatást gyakorol a fogadóterületre.

Turista típusa	Turisták száma	Alkalmazkodás a helyi normákhoz
Felfedez	Nagyon korlátozott	Tökéletesen alkalmazkodik
Elit	Ritkán látható	Tökéletesen alkalmazkodik
Off-beat	Nem mindennapi	Jól alkalmazkodik
Nem megszokott	Időnként látható	Valamennyire alkalmazkodik
Majdnem tömegturista	Egyenletes áramlás	Keresi a nyugati típusú szolgáltatásokat
Tömegturista	Folyamatos áramlás	Elvárja a nyugati típusú szolgáltatásokat
Charterturista	Nagy tömegben érkezik	Megköveteli a nyugati típusú szolgáltatásokat

Forrás: Smith, 1989

4.3. Plog tipológiája

Plog Smithtől és Cohentől eltérően a turisták pszichológiai jellemzőit is figyelembe vette. Vizsgálta a turisták nyitottságát, valami új befogadására való hajlandóságot valamint az otthonos környezethez és a hagyományokhoz való ragaszkodását. Ezen tényezők vizsgálata alapján 3 csoportba sorolta a turistákat. Az első csoport az „allocentrikusak”, akik az ismeretlent keresik és vállalják a kockázatot. A második típus a „pszichocentrikusak”, akik az ismerős és az otthonhoz hasonló dolgokat keresik. A harmadik csoport az előző két csoport között helyezkedik el, ezt nevezi „midcentrikus” típusnak, ide azok a turisták tartoznak, akik az újat keresik otthonos környezetben.³

^{3 3} Rátz Tamara: A turizmus társadalmi és kulturális hatásai, Ph.D. Disszertáció, 1999

Plog konkrét desztinációkat is hozzáadott a típusok mellé, ennek realitása vitatott, mert az újdonság, otthonosság érzése szubjektív, egyénenként változik; így könnyen átléphetők a határok.

5. A SZÁLLODÁK KERESSETTSÉGE

Az utazási döntés meghozatala után a turistáknak szálláshelyet is kell választaniuk. Rengeteg kereskedelmi szállás közül választhatnak; szálloda, panzió, kemping, vendégház, motel stb. KSH adatok alapján megállapítható, hogy az elmúlt 10 évben a turisták a szállodákat részesítik előnyben. A panziók a második helyen állnak a többi szálláshely típusnál nem nagy eltérés mutatkozik a keresettség terén. A szállodák közül a három- és négycsillagos szállodák voltak a legkeresettebbek, az eltérés a keresettségben minimális. az elmúlt 2 évben mutatkozott nagyobb eltérés, a négycsillagos szállodák átvették a vezetést a keresettség szempontjából. A kétszillagos szállodák 2001-2003 között a harmadik helyen álltak, de 2004-ben az ötszillagos szállodák vették át a kétszillagos szállodák pozícióját. Ebben az évben a különbség nem volt számottevő, majd az elkövetkező években egyre növekedett az 5 csillagos szállodák vendégforgalma. 2011-re a vendégforgalom a duplájára nőtt 2001-hez képest. Az egycsillagos szállodák keresettsége elenyésző.

A kereskedelmi szálláshelyek vendégforgalma szállástípusonként (2001-2011)

Év	Szálloda	Öt- csillagos	Négy-	Három-	Két-	Egy-	Panzió	Turistaszálló	Ifjúsági szálló	Közöségi szálláshely	Üdülőház	Kemping
\$Vendég, ezer												
2001	3 988	329	1 060	1 860	579	160	829	345	243	..	248	420
2002	4 060	342	1 167	1 871	543	137	872	338	241	..	267	398
2003	4 092	366	1 272	1 804	507	143	887	370	241	..	313	413
2004	4 571	475	1 619	1 930	425	121	832	330	244	..	280	359
2005	5 018	572	1 853	2 095	383	115	901	309	240	..	272	323
2006	5 134	584	1 925	2 164	352	109	883	307	251	..	294	314
2007	5 417	620	2 107	2 271	322	97	901	274	249	..	283	350
2008	5 623	685	2 182	2 346	324	86	887	256	223	..	299	363
2009	5 179	627	2 177	2 019	304	51	801	241	219	..	305	405
2010	5 596	710	2 570	1 992	285	34	773	238	201	..	295	371
2011	6 183	716	2 895	1 999	235	23	673	..	..	443	325	397

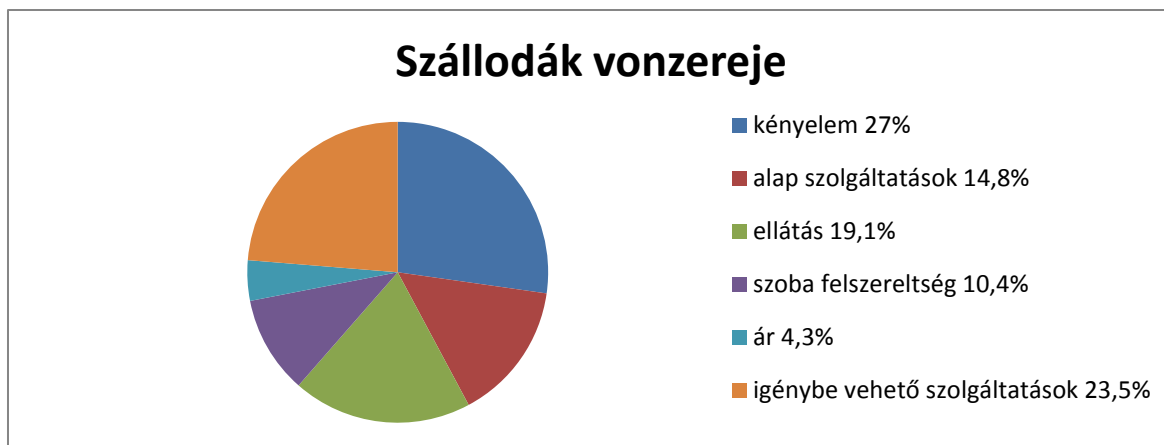
Forrás: KSH

5.1. Miért preferálják a turisták a szállodákat?

Az általam összeállított kérdőívben adott válaszok alapján a következőket tapasztaltam. A válaszadók 18.8%-a nem vett még igénybe szállodát. Ennek fő oka az alacsony diszkrecionális jövedelem, második helyen áll a szabadidő hiánya; valamint az utazás idejének rövideje miatt nem volt meg a kellő motiváció a szálloda igénybe vételéhez. A szálláshely kiválasztásánál is érvényesül a háromlábú szék elve.

81.2% utazásai során vett már igénybe szállodát. A legtöbbször hosszabb (min. 1 hetes) nyaralás során vettek igénybe szállodát, ez a válaszok 44.3%-át jelenti. 28.6% hétvégi utazások során választott szállodát tartózkodási helyként. Üzleti út során 15.7% tartózkodott szállodában. A legkevesebben (5.7%) család, barát, rokon látogatás során vett igénybe szállodát. Tanulmányi út, zárandoklat során is szállodában szálltak meg, valamint szervezett program keretében is; egy utazási iroda által előre összeállított csomag, mely tartalmazza az utazást, a szállást és a programokat.

A turisták elsősorban a kényelem miatt veszik igénybe a szállodákat, ez a válaszok 27%-át jelenti, de az igénybe vehető szolgáltatások is nagy hatást gyakorolnak a szálloda kiválasztására (23.5%). Az ellátás is vonzó a turisták számára, mivel a nők gyakran töltik főzéssel az idejüket a mindennapjaikban. A válaszadók közül legtöbben 53,1% a félpanziós ellátást vett igénybe a szállodai tartózkodása során. Reggelit 22,4%, all inclusive ellátást pedig 16,3% vett igénybe, teljes panziót 6,1% és 2% viszont nem is kért ellátást. Az ellátás kiválasztásánál az ár és az utazás idejére szervezett illetve tervezett programok jelentős befolyással bíró tényezők. A többi kereskedelmi szálláshelyhez képest a szállodákban az alapszolgáltatások skálája szélesebb, a felszereltsége és berendezése is magasabb színvonalú. Az ár a legkevésbé motiváló tényező a szállodáknál, az ár csak 4.3%-ban motiválja a turistákat amikor szállodát vesznek igénybe; mivel a szállodák árai a legmagasabbak a kereskedelmi szálláshelyek közül. A válaszokból azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a szállodai szolgáltatások és a szobák felszereltsége vonzó a vendégek számára, ezen tényezők mind a kényelmüket szolgálják. Ezek a legfontosabbak szempontok egy nyaralás során és ezen tényezők miatt kedvelik a szállodákat a turisták.

6. A KÜLÖNLEGES SZÁLLODÁK MEGJELENÉSE

6.1. Új irányzatok a szálláshely-fejlesztésben

Az ezredfordulón nagy mértékben felgyorsult a technika fejlődése, ez kihatott a szállodaiparra is. Egyes szállodákban a gépek vették át a szerepet az élőmunka helyett. Ezek a berendezések meglehetősen megrágították a szállodai árakat, de egyes szolgáltatások gyorsabbak és könnyebbek lettek. Ezeket a magas technológia fejlettséggel rendelkező, komfortos de minimumra csökkentett személyzettel rendelkező szállodákat nevezzük racionális szállodáknak. A racionális szállodatípus azoknak a vendégeknek tökéletes választás, akik csak alvás illetve étkezés idején tartózkodnak a szállodában. Gondolok itt az üzletemberekre és azokra a turistákra akik szabad idejükben rengeteg programon vesznek részt.

Ezekben a szállodákban a vendég maga viszi fel a poggyászát a szobájába, önmaga intézi a check in-t / check out-ot, valamint a szobájából interneten keresztül rendel taxit, színházjegyet stb. ⁴

6.2. Különleges szállodák típusai⁵

Azokat a szállodákat sorolják a különleges szállodák körébe, amelyeket valamilyen különleges, speciális jellemzőjük miatt nem tudják besorolni az eddigi kategóriákba. dr. Vadas Gábor a következő szállodákat sorolja a különleges szállodák csoportjába. Ez a

⁴ dr. Vadas Gábor: Szálláshelyek és szállodák, 2006

⁵ dr. Vadas Gábor: Szálláshelyek és szállodák, 2006

felosztás mára már elavult, mivel ezek a fajta szállodák egyre nagyobb számban vannak jelen a szállodaiparban.

Klubszállodák:

Elit szálloda típus, többnyire elegáns tengerparton létesítenek ilyen szállodákat. A szálloda nem nyilvános, csak azok léphetnek be és vehetik igénybe a szolgáltatásokat, akik előzetesen megvásárolták a szolgáltatáscsomagot. A klubszállodák valamely üdülőkomplexum részét képezik. Például a Hotel Dolphin Marina Bulgária Arany partján található és a Grandtours üdülőkomplexum része. A szálloda kialakítása és kínálata nem sokban tér el a hagyományos szállodákétól.

Kastélyszállók:

A funkciójukat veszített régi kastélyokat, udvarházakat alakították szállodává. A szinte régi pompájukban tündöklő szállodák korhű berendezésekkel várják vendégeiket. Ezeket a szállodákat a hazai fizetőképes kereslet még nehezen tartja el, ezért az egyéni kereslet mellett rendezvényeknek és multinacionális cégek presztízsrendezvényeinek adnak otthont. A magyar kastélyszállodák legalább három csillagosak. Legtöbbjük hagyományos magyar konyhával és elegáns étteremmel rendelkezik; ahol a környékre jellemző ételeket kínálnak. A régi kastélyok varázsa nemcsak az épületben, hanem a hozzá tartozó kertben is rejlett. A kastélyszállodában tartózkodó vendégek belekóstolhatnak a kertben tett séták által nyújtott érzésbe. Néhány kastélyszállodában wellness szolgáltatások, fürdők és egészségügyi kezelések is igénybe vehetők. A szobák kialakítása is a régi kastélyok szobáit idézi a mai kényelem ötvözésével. Az első kastélyszállót 1985-ben létesítették Magyarországon azóta még 50 kastélyszállót nyitottak. 2011-ben a kastélyszállók az átlagnál alacsonyabb kihasználtsággal működtek.

Kaszinószállodák:

Játékkaszinókat létesítenek olyan szállodákban, amelyeket magas diszkrecionális jövedelemmel rendelkező egyéni utazók vagy üzletemberek vesznek igénybe. A kaszinószállodák szobái és közös helyiségei elegánsak és fényűzőek. A személyzetre is jellemző az elegancia és készen állnak arra, hogy a vendég minden kívánságát, még a lehetetlennek tűnőket is teljesítsék. Ezek a szállodák általában több mint 2000 szobával rendelkeznek és úgy mond „kiegészítői” a kaszinónak. A kaszinószállodákban fontos a vendégek szegmentációja a különböző igények kialakulása miatt. Mivel a szálloda fő bevételi forrása a nyereményjáték, ezért áraikat rugalmasan alakíthatják ki és gyakran nagy kedvezményeket nyújtanak a gyakori szerencsejátékosoknak. A kaszinószállodák legjellemzőbb helyszínei a nagy amerikai szerencsejáték-központok, mint például Las Vegas, Atlantic City vagy Reno.

Szállodák fogyatékosoknak:

Teljesen új szállodatípus, fenntartásuk költséges ezért szponzoroknak, alapítványoknak, biztosítóknak köszönhetik létüket. Korábban néhány szállodában csak pár szobát alakítottak ki mozgássérültek részére, ezzel szemben ezekben a szállodákban a szobáknak legalább a fele mozgássérültek részére van kialakítva. A szálloda a fogyatékosok és kísérőik érkezésére készülnek fel és az ő igényeiket veszik figyelembe. Különlegesen kialakított berendezéssel, eszközökkel és szakszerű szolgáltatásokkal garantálják a fogyatékos vendégek üdülését.

Apartmanszállodák:

Nálunk még újszerű, először a 2003-as szállodai besorolási rendeletmódosításban jelenik meg önálló kategóriaként. „Szállodaszerű” létesítményeknek nevezik ezeket a szállodákat, mert több-kevesebb szállodai szolgáltatást nyújtanak pl.: takarítás, recepciós szolgálat, őrzött garázs stb. Az apartmanszállodákban rövidebb-hosszabb időre igénybe vehető lakásokat találunk. Teljesen felszereltek és berendezettek, méretük különböző, így a vendég az igényeinek megfelelően

választhat. A szobák helyiségei között találunk előszobát, nappali-dolgozószobát, egy vagy több hálósobát, fürdőszobát és konyhát. Ezeket a szállodákat a nyugati országokban saját állampolgáraik veszik igénybe, nálunk egyelőre csak a munkájukat tartósan végző külföldiek igényeinek kielégítésére szolgál. Magyarországon 42 apartman-szálloda 2495 szobával működött az elmúlt év közepén. Ez a szállodák kínálati piacának 5,1 százaléka. Az apartman szállodák nagysága pontosabban átlagos szobaszáma (59) közel azonos a hazai szállodák átlagával (61).

6.3. Szállodák kicsit másképp

Jégszállodák

Gondolkoztak már azon, hogy hogy épül egy jégszálloda? A jégheteleket mindig speciális helyeken találhatjuk, első sorban megfelelő éghajlati kondíciók szükségesek a megépítésükhöz. A havat fémformákba gyűjtik, és néhány napig hagyják jól megfagyni, majd eltávolítják a formákat. Az eljárás eredményeképpen szabadon álló jégoszlopok labirintusát láthatjuk, melyek közé építik a jégfalakat, bútorokat. Jégtömböket szállítanak a közelben található folyókból a hotelbe, ahol jégsozobrások formálják, alakítják a jégtömböket, amíg azok el nem érik az elképzelt formájukat. Amikor elérkezik a tavasz a szállodák elkezdnek olvadni és mindig veszítenek a vastagságukból, egy idő után viszont elolvadnak; ezek a szállodák nem hosszú életűek, bár néhány helyen minden évben újraépítik őket.

Az első és legnagyobb jéghotel 1990-ben épült Svédországban Jukkasjarvi-ban. A hotel minden évben Decembertől Áprilisig van nyitva az előbb említett okok miatt. A szálloda befogadóképessége 100 vendég; található benne még egy bár és egy templom is. A jégszállodák belső hőmérséklete -5 és -2 °C fok között mozog, a vendégek általában csak egy éjszakát töltenek ezekben a hotelekben.

Számos jéghotelt találhatunk a világon; ezek közül a leghíresebbek: Lainio Snow Village Finnországban, Hotel de Glace, Quebec Kanadában, Kirkenes Snow Hotel Norvégiában, Balea Ice Hotel Romániában.

„Fiataikorúak börtöne”

A Hans Binken Budget Hotel Amsterdamban található, amely feltehetően a világ legrosszabb szállodája. A belső kialakítás leginkább a fiatalok börtönéhez hasonlítható. A hotel 127 szobával rendelkezik, melyek több személyesek, melyekben vasból készült emeletes ágyak találhatók. A matracok vékonyak

egyáltalán nem szolgálják a vendégek kényelmét. A szekrények vasból készültek egy gyár öltözői szekrényeivel hasonlítanak. A szobák ablakaiból semmire nincs kilátás. Egy szoba ára 22,50 és 53,50 Euro között van egy főnek egy éjszakára. A weboldalán a következő feljegyzéseket olvashatjuk: 'A szállodát mindenki saját felelősségére vegye igénybe; nem vállalunk felelősséget az ételmérgezésért, idegösszeomlásért, végzetes betegségekért, elvesztett végtagokért, radioaktív mérgezésért, bizonyos megbetegedésekért, amelyek a 18. században voltak jelen mint például a pestis.' A hotel bemutatkozásában minden rosszra hívja az érdeklődők figyelmét, mint például 'a bárban és az ebédlőben a világítás csak néha működik csakúgy mint a lift.' A hotel leírásában szerepel, hogy ez egy olcsó, hideg, szegény ifjúsági szálló. A rossz körülményekhez képest a szálloda már 40 éve működik sikeresen.

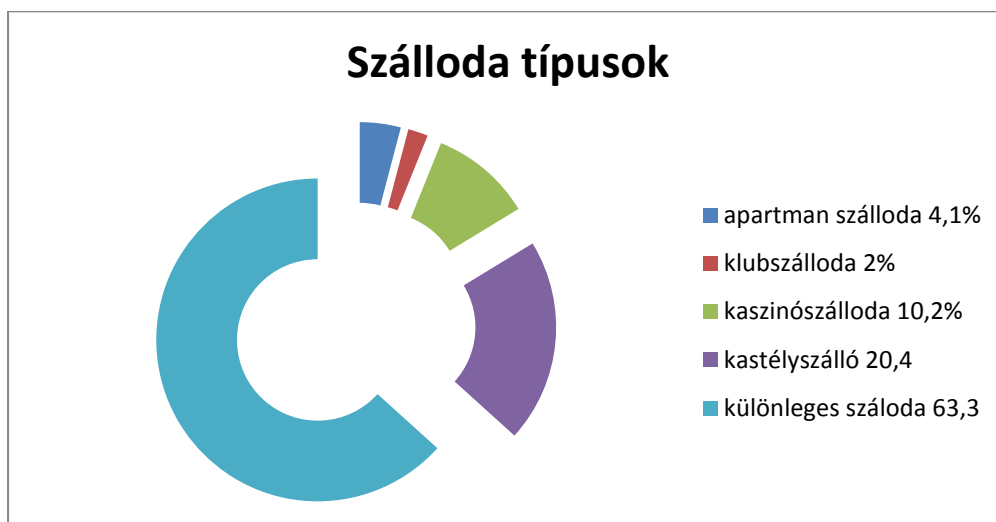
Ez a két szálloda jó példa arra, hogy nem mindig a luxus és kényelem a legfőbb szempont a szálláshely megválasztásakor.

6.4. Különleges szállodák térhódítása:

A fent említett szálloda típusok közül a Kaszinószállók és a Fogyatékosoknak épült szállodák nincsenek jelen a hazai szállodáiparban. A szállodák viszont rendelkeznek néhány szobával, melyeket mozgáskorlátozottak részére alakítottak ki. A Klubszállodák és Apartman szállodák csak kis számban jelennek meg Magyarországon. Az első Kastélyszálló 1985-ben nyílt; azóta 50 Kastélyszállót tartanak nyilván, viszont az átlagosnál alacsonyabb kihasználtsággal működtek.

A kérdőív alapján az embereket legjobban a luxus szállodák vonzzák, ez a válaszok 63.3%-át jelenti. Második helyen 20.4%-kal a kastélyszállók állnak, ennek oka a történelmet idéző kialakítás. A régiségek kedvelőinek tökéletes választás! Már az épület látványa is magával ragadó, az elegancia érzetét kelti. Romantikus kikapcsolódás megfelelő helyszíne, mi lehet

romantikusabb, mint egy kastély hátsó kertjében sétálni?! A kaszinószállodák a fiatalabb korosztály körében népszerűbbek. A fő motivációjuk a játék, a nyereség lehetősége; a mindennapjaikban is körül vannak véve szerencsejátékokkal és az a tény, hogy a különböző játékokat egy helyen találják meg bódító hatással van rájuk. Az apartman szállodák és a klubszállodák utáni érdeklődés a legalacsonyabb; 4.1 % és 2%.

7. MAI KÜLÖNLGES SZÁLLODÁK

A www.vojazs.blog.hu internetes oldalon találunk egy különleges szállodákat bemutató sorozatot, melyben turisták írják le élményeiket, tapasztalataikat és természetesen azt a szállodát, amelyben jártak. Eddig negyven része van a sorozatnak, melyben a világ számos pontjában található szállodákat mutatják be. Ezek közül emelnék ki néhányat.

7.1. „Régiségek”:

Arénából hotel: Quinta Real Zacatecas Mexikó északi részén található. Az aréna bikaviadalok helyszíne volt, majd 11 évig állt üresen és 1989-ben szállodát építettek belőle. A Quinta Real egy ötcsillagos szálloda, melyben 49 klasszikus kolonikus stílusban berendezett lakosztály található. A lakosztályoknak 3 típusa van a Master-, a Grand Class- és a Presidential lakosztály. Az étterem asztalaitól a város különböző részeire nyílik a kilátás; a régi arénára, a vízvezetékekre és a hátsó részből a Fátima Katedrálisra.

Vissza az őskorba: Törökországban Kappadókiában hagyomány a hegybe vájt lakás, ennek mintájára alakították ki a Cappadocia Cave Resort & Spa-t. A hotelt félig a hegybe vájták, így a szobák falai is kőből

vannak de maximális luxust nyújtanak. A vendégek egy-, két-, három ágyas szobák közül választhatnak illetve igénybe vehetik a családi szobákat vagy apartmanokat. A Padishah étteremben a legjobb török ételeket kóstolhatják meg a vendégek, a Yoshi sushi bár pedig a japán konyha szerelmeseinek kedvez.

7.2. Állatos szállodák:

Csak természet barátoknak: A Giraffe Manor Kenyában található, ez egy kis elegáns szálloda, melyből káprázatos kilátás tárul a vendégek elé. Az egyik oldalon a Kilimandzsáró a másik oldalon a Ngong-hegyek látványa tárul a szemük elé. A park egy zsiráf csordának ad otthont, mely a szálloda különlegességének számít. A hotel 10 luxus en-suite szobával rendelkezik. Itt található az ország egyik legjobb konyhája.

Elefántok között: A Kumbuk River Sri Lankán Okkampitiában található. Ez egy kis 10 férőhelyes elefánt alakú szálloda, mely egy vadrezervátumban található, Balin. Nem messze ettől a kis szállodától az Elephant Safari Park Lounge található, amely egy luxus hotel és 25 szobával rendelkezik. A szállodát körülvéő parkban 29 szumátrai elefánt él.

Egy- és két ágyas erkélyes szobákkal rendelkezik és a kilátás mindegyikből a parkra néz. A szállodai szolgáltatások között elefánt etetés, elefánt fürdőzés, nappali és éjjeli szafari is megtalálható.

7.3. Kísértet hotelek:

Szellemes szálloda: Skóciában a Borthwick Kastélyban a „régiek” visszajárnak, ezt maguktól nyíló-csukódó ajtók, rejtélyes hangok, vérző falak és egyéb paranormális jelenségek jelzik. Delux

szobákkal rendelkezik, amelyek régi skót uralkodók neveit illetve misztikus nevet viselnek. A konyhát a chef a következőképp jellemezte: 'Modern brit konyha skót éléskamrával fűszerve'.

Ott a rácson túl...: A bostoni Hotel Liberty 1990-ig börtönként funkcionált. A mai 289 luxus apartman egyáltalán nem emlékeztet a börtön szobáira. 8 különböző típusú apartmannel rendelkezik, a padlótól a plafonig érő ablakokon keresztül csodálatos kilátás nyílik a város vagy a hátsókertre. A vendégek a modern amerikai konyha és a kiváló olasz konyha között választhatnak a hozzájuk tartozó Drink Bárokkal, ahol kiváló koktélokot fogyaszthatnak.

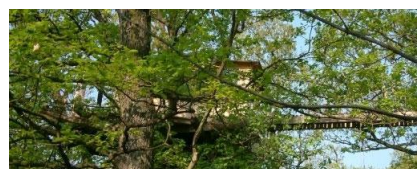

7.4. Az erdő mélyén:

Az őserdő titka: A világ legősibb őserdeje Ausztráliában van, itt található Daintree EcoLodge & Spa. 15 villából áll, melyek felszereltsége teljesen modern. A hotel a legtöbb díjat nyert hotelek egyike; 40 nemzeti és nemzetközi díjat nyert és még 11 nagyobb díjjal is büszkélkedhet.

Fenn a fán: Magyarországon a Börzsönyben épült az Öt Égtáj Hotel egy fa tetején. 6 faházat és egy közösségi teret találunk a lombok között, melyeket egy 750 méteres híd köt össze. A hotel építéskor nem használtak szöveget vagy csavart hanem egy speciális szorítórendszerrel rögzítették a fákhöz. Így nem okoztak semmilyen kárt a fáknak. A szálloda teljesen környezetbarát, alternatív energiaforrásokat használnak, esővízzel biztosítják a tisztálkodás lehetőségét és bio wc-eket működtetnek.

Ezek a szállodák a megszokott szállodai szolgáltatásokat nyújtják nem megszokott körülmények között. Rengeteg szállodát találunk szerte a világ viszont az ezekhez hasonló szállodák kitűnnek a tömegből. Találhatunk még szállodává alakított régi épületek, mint például kolostorból, iskolából, múzeumból kialakított szállodát. Láthatunk még Barbie

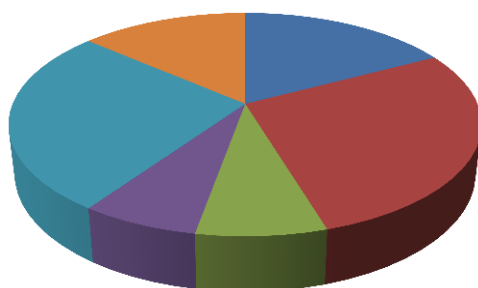
szállodát, mely főként a fiatal lányoknak kedvez. Ezek között a szállodák között minden korosztály és turista típus megtalálja a neki legmegfelelőbb szállodát.

8. „HÉTCSILLAGOS” SZÁLLODÁK

Manapság rengeteg kategóriája létezik a szállodáknak szerte a világon. A Business szállodától a Budget hotelen át sok típussal találkozhatunk, mindegyik próbál valami olyat ajánlani a vendégeinek, amiért a későbbiekben is visszatérnek az adott szállodába. Az összes különleges szállodatípus közül ezek a legkülönlegesebbek. Ezek a szállodák általában hétcsillagos luxus szállodák. Gazdag fejlett országokban találhatók, mint például Dubai, Singapore, vagy a Bahamák. Az átlagos szállodáknál több szobával rendelkeznek, melyek mérete is nagyobb, így nagyobb a befogadóképességük. Különböző luxus szolgáltatásokat kínálnak például Trópusi erdő a szálloda tetején. Elhelyezkedésük és építészetük miatt tekinthetjük ezeket a szállodákat különlegeseknek, vannak víz alatti, földbe vagy mesterséges szigetre épített szállodák illetve találhatunk legyező alakú vagy 826 méter magas szállodát is. A következő két szálloda különleges elhelyezkedésével illetve építésével ragadja magával a turistákat. Ezek a szállodák néha nehezen megközelíthetőek például helikopterrel vagy jachttal, már a közlekedési eszközök igénybevétele is nagy költséget von maga után. A szobák árai szinte megfizethetetlenek egy átlag ember számára a magyarországi ötcsillagos szobák árainak tízszerese.

Amikor az emberek meghallják a 'luxus' és 'különleges' szót eszükbe jut minden amire vágnak és ami nincs jelen a mindennapi életükben. Mi a legvonzóbb számukra ezekben a szállodákban? A válaszadók 28.7%-ának az a különleges élmény, amelyet ez a szálloda nyújt, amelynek a átélésében a látvány is nagy szerepet játszik. Ez az oka annak, hogy 27.3%-ának a látvány a legvonzóbb elem ezekben a szállodákban. A luxust a válaszadók 14.7%-a tarja lényeges tényezőnek. Mint már említettem, hogy ezek a szállodák Magyarországtól távol lévő helyeken találhatók, ezért annak a lehetősége, hogy eljussanak különböző desztinációkba 24%-ban motiválja a turistákat a különleges szállodák igénybe vételére.

Különleges szállodák vonzereje

8.1. Különleges építésű szálloda

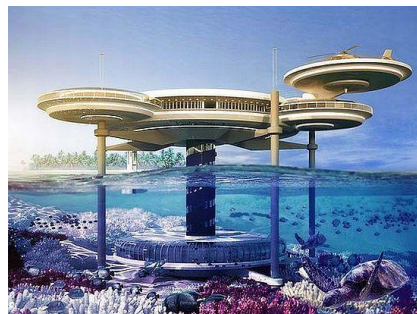
A Bulj al-Arab Hotel Dubaiban épült 1999-ben egy mesterséges szigeten a 280 méterre a Jumeirah parttól. A szálloda 321 méter magas, így a világ legmagasabb szállodája, alakja egy vitorlához hasonlít. A hotelben található egy 8.000. m²-es aranylevél és 30 különböző üveggolyó fed 24.000. m²-t,

ezek az elemek egyfajta rejtélyességet adnak a hotelnek. A szálloda 28 emeletes, minden emeleten található recepció. Összesen 202 luxus lakosztályt találhatunk, melyek mérete 170 és 780 m² között van. 7 különböző méretű, kialakítású és berendezésű lakosztály áll a vendégek rendelkezésére. A szobákhoz tartozik legalább egy hálószoba, ebédlő, fürdőszoba Jacuzzival, öltöző szoba; ezek a standard helyigései egy lakosztálynak. A szobák felszereltsége és a szobához tartozó szolgáltatások a szobák méretének és árának függvényében változik. A szobák ára \$1.000. – \$28.000. / éj. 8 étterem található a szálloda területén, melyek 6 díjat nyertek el, az éttermekhez természetesen bárók is tartoznak. A szálloda szolgáltatásai között megtalálhatjuk a helicopter transzfert, Yacht bérleti lehetőséget, Sinbad's gyermek klubot. Egy privát strand is tartozik a szállodához valamint korlátlan belépés a Wild Wadi vízparkba.

8.2. Különleges elhelyezkedésű szálloda

A Hydropolus Underwater az előző szállodához hasonlóan Dubaiban található. A hotel átadását először 2006-ra tervezték, majd 2004-ben bevonták az építési engedélyét. A következő átadást 2009-re tervezték, de még a mai napig építés alatt van. A vendégeket a parton fogadják, ott jelentkeznek be és onnan egy plexiüvegből készült alagúton

kis vasúttal szállítják a vendégeket a hotelbe. A hotel megközelítése még helikopterrel lehetséges, amelyhez biztosítanak leszállópályát. A hotel 2 részből áll, mind a két rész korong alakú, az egyik a víz felett a másik a víz alatt helyezkedik el. 220 szobát alakítanak ki, amelyek mind a két részben megtalálhatók. Luxus lakosztályokat találhatunk a szállodában, melyek ára \$15.000. per éj. A szálloda közepén helyezkedik el egy úszómedence, amely körül találjuk az éttermet, bárakat, spa-kat és egyéb rekreációs helyiségeket. Az egyik rész 22 méterrel a víz felszíne alatt helyezkedik el. Ez a rész félgömb alakú, mivel ez a forma viseli el a legjobban a víz ránehezedő nyomását és nagy viharban is biztonságos. Az épület egyedi modulokból áll, ezért bármikor bővíthető. Ez a hotel több, mint egy luxus szálloda; itt nyílik meg a világ első tenger alatti múzeuma és különböző kulturális rendezvényeknek ad otthont. A hotel alsó víz alatti részt 4 kisebb állványhoz rögzítették és a közepén egy nagyobb állvány található. Ebben az a különleges, hogy ezen állványok segítségével az alsó részt ki tudják emelni a vízből egészen a felső rész aljáig.

8.3. Vélemények összegzése

A két szálloda elhelyezkedése különböző; az egyik a szárazföldön, a másik pedig a víz alatt található. Kialakításuk ezen okból kifolyólag más, viszont mindkét szállodában luxus elemeket találhatunk. Az általam összeállított kérdőívben feltettem a kérdést, hogy „Ha lenne rá lehetősége melyik szállodatípust választaná ezek közül? Miért ezt választotta?”.

A válaszadók 87.8%-a a különleges elhelyezkedésű, azaz a víz alatti szállodát választotta. A „Miért ezt a típust választotta?” kérdések alapján a következőket tapasztaltam. Magyarországnak nincs tengerpartja illetve óceán partja sem, így az itt élő emberek nem sokat

tudnak a víz alatti világról, életről. Egy víz alatti szálloda létrehozása kíváncsivá teszi őket és vannak emberek, akik még nem is hallottak ilyen fajta szállodáról. Ez egy nem mindennapi szálloda és amikor nyaralni mennek szeretnék elszakadni a mindennapi életüktől és környezetüktől, ez a szálloda lehetőséget nyújt minderre. Nem tudják elképzelni, hogy a víz alatti szálloda kivitelezését, ez felkelti az érdeklődésüket a szálloda iránt. Emellett maga a víz alatti látvány a legnagyobb motiváció arra, hogy ezt a szállodát vegyék igénybe. Nagyon sokan preferálják a tengert, ezt az is alátámasztja, hogy a magyar turisták a vízparton nyaralnak legszívesebben. A víz alatti világot bűvárkodással is fel lehet fedezni, de nem mindenki tud úszni és nem sok embernek van bűvár vizsgája. Ez a szálloda lehetőséget ad arra, hogy „erőfeszítés” nélkül betekintést nyerhessünk a vízi világba. Felejthetetlen élményt nyújthat eltölteni a víz alatt egy éjszakát, reggel felébredve nem madárcsicsergést hallani (mint ahogy az életünk mindennapjaiban), hanem a színes vízi világ úszkáló halainak látványa tárul elénk. A válaszadók közül egy hölgy válaszolta, hogy fél a víztől. Sokan imádják a vizet, de sokan félnek is tőle, ez a félelem egy hátrány lehet a szálloda keresettségére nézve.

A válaszadók 12.2%-a választotta a különleges építésű szállodát. A válaszok alapján megállapítható, hogy az emberek az építészet után is érdeklődnek. Ezeket a szállodákat is érdekesnek találják, a különleges építészet miatt a belső kialakítás is különleges és ezt vonzónak találják. A félelmet mint befolyásoló tényezőt már említettem, az előző szállodánál és itt is megjelenik. Sok embernek van tériszonya és emiatt nem szívesen lakna egy 321 méter magas szálloda legfelső emeletén. Természetesen választhat egy alacsonyabb elhelyezkedésű emeletet, de maga az épület látványa is megrémíti.

Mindent összevetve az emberek szeretnék valami újat, különlegeset kipróbálni. Nyaralásaik során el akarnak szakadni a mindennapi életüktől, ezért is mutatnak nagy érdeklődést az ilyen típusú szállodák iránt. Ezen okok miatt a válaszadók Plog turista tipológiája szerint az „allocentrikusak” csoportjába sorolhatók.

9. VÍZI SZÁLLODÁK

W Retreat & Spa: A Maldív – szigeteken található a 78 privát bungalóból álló hotel. Ennek a 78 bungalónak négy típusa van, melyek közül választhatnak az ide érkező turisták. Ez a négy típus

a Strand Oázis, az Óceán Oázis, a Tengeri menekülés Oázis és az Óceán Mennysország. A bungalók sajátossága, hogy mindegyik padlójában van egy üveg rész és mivel a bungaló a víz felett vannak így az üvegen keresztül a vendégek lelátnak a vízbe. Ha az üvegen állnak olyan érzésük van, mintha a vízen járnának. 3 étteremmel, 2 lounge bárral és egy night klubbal rendelkezik a szálloda.

Conrad Resort: A Maldív – szigeteken található ez a komplexum, amely 150 szobával rendelkezik, melyből 21 wellness, 70 közvetlen óceánparti és 50 vízre épített villával rendelkezik. A vízre épített villák hasonlóak az előző szállodához, ami megkülönbözteti és vonzóbbá

teszi ezt a szállodát az a víz alatti étterme. Az éttermet 7 éve építették és egy lépcsős alagúton keresztül lehet megközelíteni. A szálloda víz alatti részét nem bővítették, viszont az éttermet éjszakára átalakítják luxus lakosztállyá, így nemcsak étkezés közben csodálhatják a víz alatti világot a vendégek, hanem éjszaka is. Ezért a lakosztály éjszakánként közel 1milló forintba kerül.

Hydropolis Hotel: 20 méterrel a víz alá építik ezt a tíz csillagos szállodát Dubaiban. 220 lakosztályt terveztek a szállodába, melyek ára egy éjszakára 1,16milló forintba fog kerülni. A szállodában lesz egy tengeri kutatóközpont, több konferencia terem, üzletek, vendéglátóhelyek, bárak és mozi is. A szálloda megnyitja kapuit a nyilvánosság előtt is, így nemcsak a vendégek hanem a nagyközönség is betekintést nyerhet a vízi világ rejtelseibe egy séta keretében a szállodán belül.

Nagyon sok szálloda található vízparton és ennek következtében nem nyújtanak annyira különleges élményt. Megjelentek a vízre épített szállodák, melyeket a víz közelsége tesz vonzóbbá, mint a vízparti szállodákat. A víz közeli élmény fokozásáért egy víz alatti helyiséget hoztak létre, majd egy egész szállodát terveztek a víz alá.

10. SZÁLLODÁK VS. KÜLÖNLEGES SZÁLLODÁK

10.1. A két típus összehasonlítása

Szállodák minden országban nagy számban megtalálhatók, viszont a különleges szállodák egyes országokban kis számban illetve egyáltalán nem találhatók meg. Hétszillagos luxus szállodákat csak bizonyos helyeken, gazdag és fejlett országokban létesítenek, mert a helyi lakosság és az oda érkező turisták rendelkeznek megfelelő diszkrecionális jövedelemmel. Az alapszolgáltatások kínálatában és ellátási típusok mindegyik szállodatípusban egyforma, illetve minimális különbség mutatkozik. A szobák szempontjából a kialakításban, a berendezésben és a szobák méretében van eltérés. Egy átlagos öt csillagos szállodában a szobák mérete minimum 18 és 26 m² ezzel szemben egy luxus szálloda szobamérete 170 és 780 m². A szállodáknál az osztályba sorolásnál a szobák mérete és felszereltsége meghatározott. Mindegyik szállodánál a berendezés a szálloda stílusához igazított. Az átlagos szállodáknál nincs nagy eltérés a berendezéseket illetően, viszont egy különleges szállodánál odafigyelnek arra, hogy a szobák kialakítása igazodjon a szálloda építéséhez. Erre jó példa a kastélyszálló, a berendezés a történelmet idézi, az apartman szállodák az otthon érzését keltik a vendégben. A luxus szállodák szobáiban minden berendezés és felszerelés megtalálható, amelyek a kényelem és komfort érzetet a legfelső fokon képesek kielégíteni.

10.2. A jelen és jövő szállodái

KSH adatok alapján a szállodák kapacitás kihasználtsága a következő képen alakult: 1991-ben 334 szálloda 59.339. férőhellyel várta a vendégeket. 2.792.000. vendég vette igénybe a szállodai szolgáltatásokat. 20 év elteltével ezek az adatok a 2 illetve 3 szorosukra növekedtek, ami azt jelenti, hogy 2011-ben 993 szállodát regisztráltak 135.970. férőhellyel és 6.183.000. vendég fordult meg a szállodákban. A szállodák száma, kapacitása és kihasználtsága évről évre növekszik.

Az ebben az évben is sok új szállodát nyitottak szerte a világon. Ezek közül a legtöbbet 15 szállodát Törökországban, Kínában 5 szállodát, Magyarországon pedig 1 szállodát nyitottak. Az új szállodák közül a legtöbb vízparti szálloda, ez annak a következménye, hogy a turisták kedvelt desztinációi a vízpartokon helyezkednek el. Láthattuk, hogy a top tíz desztináció

országai mind rendelkeznek tengerparttal vagy óceánparttal. A magyarok utazási motiváció között a vízparti pihenés az elsők között áll.

2012 legjobb vízparti szállodái:

1. Niyama Hotel a Maldív-szigeteken márciusban nyitotta meg kapuit
2. Jumeriah Port Soller Hotel & Spa Mallorkán szintén márciusban nyitott
3. Gaya Island Resort Borneóban júliusban került átadásra
4. Isla Palenque Panamában októberben nyitott meg
5. Gold Zanzibar Zanzibárban októbertől várja vendégeit

A gyorsan változó érdeklődés és utazási motiváció vezetett oda, hogy a szállodaiparban is nagy változás következzen be. A jövőben azok a szállodák feltehetően arra fognak törekedni, hogy valami újat, különlegeset kínáljanak. A jövő szállodáinak tervezői valami futurisztikusnak akarnak alkotni. A tervezők elképzeléseiben a víz és az űr az a két hely, amely megmozgatja a fantáziájukat. Elképzeléseikben találhatók hotelek a víz alatt és a föld felett is. Sok közülük csak elképzelés, de néhánynak már elkezdték a kivitelezését. Internetes oldalak szerint a jövő legjobb szállodái a következők:

Hotel Apeiron: Dubaiban kerül kialakításra egy mesterséges szigeten. A hotel még tervezés alatt áll, a tervezett költségvetés \$500millió. 28 emeletet és 438 lakosztályt terveztek egy 300 méter magas épületbe. A 28. emeleten egy pillangó dzsungel kerül

kialakításra; a -1. emelet a víz kerül kialakításra, melyben egy lagúna lesz, hogy a vendégek bármikor élvezhessék a korallok és halak látványát. Luxus butikokat, éttermeket, night klubbot, mozit és konferencia termet is terveznek. A hotelt helikopterrel és helikopterrel lehet majd megközelíteni. Az Apeiron ígérkezik a legfejlettebb és legfuturisztikusabb hotelnek, amit valaha terveztek.

Death Star Hotel: Bakuban, Azerbajdzsánban már építés alatt áll. Az építkezés várható költsége \$500milló felett lesz. A 159 méter magas épületbe 328 szobát terveztek, melyek 35 emelet helyezkednek majd el. A szállodát az űr ihlette, a közepén egy lyuk található, melyet úgy

terveztek, hogy hasonlítson egy fekete lyukra. A hotel két apartman komplexumból áll, melyeket egy űrhajóra emlékeztető épület köt össze.

Poseidon Underwater Resort: Fiji mellett már építés alatt áll. A várható költségvetés \$105milló. 12 méterrel a víz alatt 22 szobával várja majd vendégeit, egy szoba ára egy éjszakára \$15.000. Víz feletti és víz alatti szobák is kialakításra kerülnek. A víz alatti szobákat speciális üvegből építik és egy lifttel lehet majd megközelíteni. A szobákból 270°-os kilátás nyílik a víz alatti világra. A vendégek lehetőséget kapnak tengeralattjáró kormányozására és kirándulhatnak a korallzátonyok között.

Hotel Waterworld: Songjian-ban Kínában tervezés alatt áll. Ezzel a projekttel egy nemzetközi tervezői versenyt nyertek. Itt a víz kicsit másképp kerül felhasználásra; vízesésre tervezték. 400 szobát és víz alatti közösségi tereket éttermeket, kávézókat is terveztek, valamint egy luxus uszoda is kialakításra kerül. A hely adottságaiból adódóan ez extrém sportok kedvelői is kielégíthetik igényeiket hegymászással vagy bungee jumping-gal.

Diamond Ring Hotel: Abu Dhabi-ban Dubaiban került megtervezésre. Ez egy óriáskerék alakú szálloda. Cikkek még nem igazán jelentek meg róla, csak képekkel keltik fel az érdeklődők figyelmét

Commercial Space Station Skywalker: A Bigelow Aerospace központ Las Vegasban található. A project \$500milló-ba kerül és a Föld felett 515 km-rel helyezkedik majd el. Várhatóan 2015-ben lesz elérhető. Egy éjszaka \$1millióba kerül, ez a szálloda 28.000. km/h-s sebességgel repül az utasokkal, akik a szállodában töltött idő alatt élvezhetik a súlytalanságot és gyönyörködhetnek a csillagok nyújtotta látványban.

Aerocraft: Ez egy repülőhotel, melynek a prototípusát California-ban 280 km/h-s sebességgel repül majd. Kifutóra nincs szükség, mert úgy működik mint egy helikopter. Terveznek egy helyiséget, amely 2 futball pálya méretének felel meg és 180 utas fér el rajta. Találhatunk benne kaszinót és különböző éttermeket is.

10.3. Jövőjük

Magyarországon a szállodai szobakapacitás kihasználtsága 2001-ben átlagosan 46,6% volt. A legalacsonyabb 2003-ban volt 43,7%, a legmagasabb 2007-ben volt 50,1%. Az elmúlt évben 2011-ben 45,9% volt, ez a legmagasabb kihasználtságnál 4,2%-kal alacsonyabb, de nem sokkal tér az elmúlt tíz év szobakihasználtság átlagától. A kereskedelmi szálláshelyek közül a szállodák a legkeresettebbek. Ezért változik és fejlődik folyamatosan a szállodaipar. Újabb és újabb szállodákat létesítenek, valamilyen új elem felhasználásával ez köszönhető a technika gyors fejlődésének. A fejlett technika újabb vívmányokat eredményez, melyek a szállodaiparban is jelentkeznek és ezen technikák felhasználásával hívják fel magukra a turisták figyelmét. Ennek következtében az a következtetés vonható le, hogy a jövőben a fent említett luxus szállodák nagy teret fognak hódítani, de az „átlagos” (kialakítását és építését tekintve) szállodák iránt is lesz kereslet. Feltehetően csak az elit réteg és a fejlett országok lakói rendelkeznek olyan mértékű diszkrécionális jövedelemmel, amelyből a jövő szállodáinak árait finanszírozni tudják. A fejlődő országok lakói az általános szállodákat fogják igénybe venni, de azok közül is az újabbak és a valamilyen pluszt kínáló szállodákat részesítik majd előnyben.

11. KÉRDŐÍV ÖSSZEGZÉSE

A kérdőívet kitöltők száma 50 fő volt, ebből 20 férfi és 30 nő. A legfiatalabb kitöltő 18 éves nő a legidősebb 49 éves nő. A válaszadók közül 5 főnek volt 2 gyermeke és 1 főnek egy gyermeke. A gyermekes családok utazási döntését a gyerekek nagyban befolyásolják.

A kitöltők több mint háromnegyede vett már igénybe szállodát utazásai során, 18,7% viszont nem vett még igénybe szállodát. Ennek oka túlnyomórészt a diszkrécionális jövedelem hiánya, 13%-ban a szabadidő hiánya volt az oka, amelynek következménye a desztinációban

való tartózkodás idejének rövidségével amely a legkevésbé befolyásolta azt, hogy a válaszadók nem vettek még igénybe szállodát. A legnagyobb mértékben legalább egy hetes nyaralás ideje alatt valamint hétvégi nyaralás során vettek igénybe szállodát. Üzleti út alkalmával a válaszadók kevesebb mint egynegyede szállt meg szállodában. Ezen utakon kívül egyéb alkalommal vagyis iskolai tanulmányút, zárandoklat és szervezet program keretében vették igénybe a szállodai szolgáltatásokat. A szállodákat a többi kereskedelmi szálláshellyel szemben a következő okok miatt választották: kényelem, igénybe vehető szolgáltatások, ellátás, alapszolgáltatások, szoba felszereltség, ár. Ezen tényezők közül is a kényelem bír a legnagyobb vonzerővel a szálloda kiválasztásakor és a szállodák által kínált szolgáltatások másodlagosak. A szállodák árai magasabbak a többi kereskedelmi szálláshellyel szemben, ezért az alacsonyabb diszkrecionális jövedelemmel rendelkező turistáknál az ár is fontos szerepet játszik. Amikor az ellátás kiválasztására kerül a sor a válaszadók több mint fele preferálja a félpanziós ellátást, a második helyen a reggeli áll ezt a szolgáltatást több hotelnél is belefoglalják az árba. All inclusive ellátást 16,3% kért, teljes panziót csak 6,1% vett igénybe. A válaszadók körében előfordult, hogy egyáltalán nem kért ellátást.

Ha a válaszadók rendelkeznének megfelelő diszkrecionális jövedelemmel akkor a válaszadók több mint fele 63,3%-a a különleges elhelyezkedésű illetve építésű szállodát venné igénybe, mert úgy gondolják, hogy nem mindennapi élményt nyújt. Ennek harmada a kastélyszállót, 10,2% pedig a kaszinószállodát próbálná ki. A kastélyszállók a régi stílusuk miatt vonzóak, a kaszinószálloda a fiatalabbak körében népszerű a különböző szerncsejátékok miatt. Az apartman szálloda és klubszálloda kevésbé vonzó számukra így nagyon kevesen vennék igénybe ezt a két típust.

Mivel a különleges szállodák már a megjelenésükben sem mindennapiak ezáltal nem megszokott élményt nyújtanak ez a válaszadók 28,7%-át motiválja a választásban. Az élményhez a látvány is hozzá tartozik, ezért a második kicsivel több, mint 1%-os különbséggel második helyen áll a ranglistán. A luxus és az hogy ezek a szállodák távoli helyeken találhatóak csak 14,7%-ban illetve 14%-ban befolyásolják a válaszadókat a döntésben. A szobák kialakítása és az igénybe vehető szolgáltatások 7,7%-ban és 7%-ban motiválják őket.

A különleges elhelyezkedésű és építésű szállodák vonzereje nagy mértékben eltér. 87,8% választotta a különleges elhelyezkedésű szállodát, mert a víz alatti világ jobban vonzza őket, mint egy vitorla alakú szálloda. Ezt az bizonyítja, hogy a különleges építésű szállodát csak 12,2% választotta. A 'Miért ezt a típust választotta?' kérdésből arra a következtetésre jutottam, hogy a vízi világ megmozgatja az emberek fantáziáját. Nem minden nap vagy egyáltalán nem jártak még víz alatt, viszont rengeteg filmet láttak már a vízi élőlényekről és ezt saját maguk is meg szeretnék tapasztalni. Az egész környezet teljesen eltér a mindennapi életüktől és nyaralásuk során az a cél, hogy kiszakadjak a mindennapi életükből. A különleges építésű szállodáknál ez a különlegesség a szobák kialakítására is kihat és ez teszi vonzóvá őket, valamint a kilátás, amely egy 321méter magas szálloda tetejéből tárul a szemük elé.

Mindezt összegezve a szállodák által kínált szolgáltatások előnyt jelentnek a szálláshely kiválasztásánál a többi kereskedelmi szálláshellyel szemben. „Az újabb mindig jobb” mondás a szállodák kiválasztásánál is érvényesül. A különleges szállodák mind új építésűek modernnek és rendelkeznek valami plusszal, ami magával ragadja a turistákat.

12. ÖSSZEGZÉS

A turizmus a kereskedelemmel kezdődött, majd a zarándoklatok utána kereslettel folytatódott. A rómaiak utaztak először üdülési céllal és ez a világ többi részére is kiterjedt. Ahogy fejlődött a közlekedés úgy jelentek újabb és újabb turisztikai desztinációk. Mára a turizmus az egyik legnagyobb és legfejlődőbb iparág. A motivációk az utazás céljaival együtt változtak.

Az utazási motivációk között kezdetben nem a pihenés volt a legfőbb szempont. Mára a fő motiváció a pihenés, kikapcsolódás és a megszokott környezetből való kiszakadás lett. A turisták legszívesebben víz parton töltik a szabadidejük nagy részét. Ezért olyan desztinációkat választanak, melyek kielégítik ezt az igényüket. A desztináció és szálláshely kiválasztásánál az is nagy szerepet játszik, hogy az adott turista, melyik turista tipológiába tartozik. Itt említhetjük Cohen, Smith és Plog turista tipológiát.

A szálláshely kiválasztásánál a pihenés mellett a kényelem is nagy szerepet játszik. Egy hosszabb nyaralásnál igénybe vett szálláshely kiválasztásakor figyelembe veszik a kínált szolgáltatásokat, ellátást és a szoba felszereltségét. Azt a szállodát fogják választani, amely a

kényelmi szükségleteiket maximális kielégíti a diszkrecionális jövedelmükhöz mérten. Ezen az igényeiket a szállodák elégítik a legnagyobb mértékben. A szállodák arra törekednek, hogy a vendég igényeit maximális kielégítsék, ezért újabb és újabb szolgáltatásokat kínálnak.

Szállodákat a világ minden táján találunk, végül azt a szállodát fogjuk választani, amely az igényeinket nagy mértékben kielégíti és még valami plusz szolgáltatást is nyújt. A régebbi értelemben vett különleges szállodák már nem nyújtanak annyira különleges élményt, mert nagy teret hódítottak. Gondolok itt a Magyarországon lévő kastélyszállodákra, az áraik miatt a magyar társadalom nem igazán veszi igénybe, de nagy vonzerővel bírnak a potenciális turisták szálláshely választásánál.

A kényelem nem mindig a fő szempont a szálláshely választásánál. Láthattuk a jégszállodákat és a világ legrosszabb szállodáját. Sok jégszállodát találhatunk az északi országokban, melyek nagy keresettségnek örvendenek. A világ legrosszabb szállodája már 40 éve fenn áll és sikeresen működik. Ez annak köszönhető, hogy egy nem mindennapi élmény megszerzése nagyobb motiváció mint a kényelem. Ezen turisták egyértelműen Plog allocentrikus csoportjába tartoznak, mert teljesen új élményt és kihívást jelentenek számukra.

A mai értelemben vett különleges szállodák elhelyezkedésükkel, kialakításukkal, épületstílusukkal nyújtanak új élményeket a turisták számára. Az őserdő közepén vagy fán élni elefántok és zsiráfok között nem mindennapi. A régi épületek szerelmes is találhatnak az igényeiknek megfelelő szállodákat. Sok közhasználatú épületet alakítottak át szállodává; például aréna, börtön, kolostor, múzeum és könyvtár. Ezen szállodák valami olyan szolgáltatást kínálnak, amely megkülönbözteti kiemeli őket a többi szálloda közül. Gondolok itt az állatok közelségére, a kísérteties jelenségekre vagy az esővíz használatára.

Láthattunk példákat hét csillagos luxus szállodákra is, mindkét példában megjelent egy különleges elem. Az elsőnél az épület szerkezete, a szobákból a vendég elé táruló látvány illetve a közösségi terek és szobák kialakítása vonzó tényező. Szolgáltatási nem sokban térnek el a többi szállodaétól, viszont a szolgáltatások skálája széles és mély. A másik szálloda egy víz alatti szálloda, ez a tény már önmagában vonzóvá teszi. A különböző elemek pedig csak fokozzák ezt a hatást, mert a szálloda legnagyobb vonzereje az elhelyezkedése. Ez a két szálloda luxus kategória felső fokán helyezkedik el. Ezáltal az alacsony diszkrecionális jövedelemmel rendelkező turisták nem tudják igénybe venni. Ennek okai, a desztinációba való utazás költsége, a szálloda megközelítése és a szobák árai. Ezek a szállodákat az elit réteg és a fejlett országok lakói tudják igénybe venni.

Olvashattuk, hogy a legkeresettebb desztinációk rendelkeznek tenger- illetve óceánparttal. 3 példával illusztráltam, hogy ez a tény, hogy hatott a szállodák kialakítására. Eleinte csak a vízpartra építettek szállodákat, majd a víz fölé és végül a víz alá is. A 2012-ben nyílt szállodák közül az öt legjobb is vízparton nyílt.

Ezzel nincs vége a szállodaipar fejlődésének. Az általam bemutatott szállodákon keresztül láthattuk, hogy nemcsak a Földre terveznek szállodákat hanem az űrbe is. Megfigyelhettük, hogy a tervezett szállodák közül 4 hotel is rendelkezik víz alatti résszel és egy közül teljesen a víz alatt van. Az előzőekben 3 példát is láthattunk hasonló elhelyezkedéssel és kivitelezéssel.

A szállodaipar folyamatosan fejlődik, változik. A turisták figyelemét valami különleges elemmel próbálják felhívni. Feltehetően ezért kerülhetnek szállodák az űrbe és a víz alá. Az emberek érdeklődnek az ezekhez hasonló szállodák iránt, de sajnos a többségük nem rendelkezik megfelelő diszkrecionális jövedelemmel. Erre a tényre alapozva azt a következtetést vonhatjuk le, hogy az átlagos szállodák iránt is lesz kereslet a jövőben is.

A víz alatti világ utáni érdeklődés inspirálta a szállodák építőit a szálloda tervezésénél. A közönség nagy érdeklődést mutat az első víz alatti szálloda épülése és megnyitása iránt. Ha az embereknek lehetősége lenne rá, minden bizonnyal eltöltene legalább egy éjszakát egy ilyen szállodában.

Felhasznált irodalom:

dr. Vdas Gábor: Szálláshelyek és szállodák, 2006

Bodnár László: Az idegenforgalom hazai és nemzetközi vonatkozásai, 2005

Tasnádi József: A turizmus rendszere, 1998

Lengyel Márton: A turizmus általános elmélete, 2004

Rátz Tamara: A turizmus társadalmi-kulturális hatásai, Ph.D. Disszertáció, 1999

Internetes forrás:

- www.unwto.com
- www.ksh.hu
- www.bornrich.com
- www.allabouttravelling.com
- www.vojazs.blog.hu

Kérdőív

1. Utazásai során vett már igénybe szállodát?
 - ☐ igen
 - ☐ nem
2. Ha nem, miért nem?
 - ☐ pénzügyi okok
 - ☐ tartózkodás ideje
 - ☐ szabadidő hiánya
 - ☐ egyéb
3. Milyen típusú utazásnál vesz igénybe szállodát?
 - ☐ család, barát, rokon látogatás
 - ☐ hétvégi nyaralás
 - ☐ min. egy hetes nyaralás
 - ☐ üzleti út
 - ☐ egyéb
4. Ön miért preferálja a szállodákat?
 - ☐ kényelem
 - ☐ alap szolgáltatások
 - ☐ igénybe vehető szolgáltatások
 - ☐ ellátás
 - ☐ szoba felszereltség
 - ☐ ár
 - ☐ egyéb
5. Melyik ellátást veszi igénybe szállodai tartózkodása során?
 - ☐ reggeli
 - ☐ félpanzió
 - ☐ teljes panzió
 - ☐ all inclusive
 - ☐ nem kér ellátást

6. Ha lehetősége lenne rá melyik szállodatípust választaná?
- apartman szálloda
 - klubszálloda
 - kaszinószálloda
 - kastélyszálló
 - különleges elhelyezkedésű, építésű szálloda
7. Miért ezt a típust választotta?
8. A különleges elhelyezkedésű, építésű szállodákban mi a legvonzóbb az Ön számára?
- luxus
 - különleges élményt nyújt
 - szobák kialakítása
 - igénybe vehető szolgáltatások
 - látvány
 - távoli helyekre juthat el
 - dicsekvés a barátoknak, rokonoknak
9. Ha lehetősége lenne rá melyik szállodát venné igénybe?
- különleges elhelyezkedésű szálloda pl.: víz alatti
 - különleges építésű szálloda pl.: vitorla alakú
10. Miért ezt a típust választotta?